

Din Revisor AS
Postboks 811
3007 DRAMMEN

VÅR REFERANSE
20/3547

DERES REFERANSE

DATO
08.09.2020

Tilsynsrapport - revisjon

1. Innledning og bakgrunn

Finanstilsynet viser til revisortilsyn avholdt 22. og 23. juni 2020, foreløpig tilsynsrapport datert 24. juni 2020 og revisjonsselskapets tilsvarende (tilsvaret) i e-post 14. august 2020.

Finanstilsynets tilsyn er oppfølging av innrapportering fra Den norske Revisorforening (DnR) etter oppfølgingskontroll. DnRs vurdering var at resultatet av oppfølgingskontrollen tilsier at det kan være grunnlag for tilbakekall av godkjenningen som revisor, jf. revisorloven § 9-1 tredje ledd nr. 2.

DnR oppsummerte resultatet av kontrollen slik:

"Handlingsplanen synes å være implementert, men nye forhold er avdekket, blant annet:

- *Konsernbidrag til eget holdingsselskap med skattemessig virkning uten at kriteriene for dette er tilfredsstillende.*
- *Revisjon av øvrig foretak - Den kontrollerte har ikke gjennomført møte med styret uten at administrasjonen er til stede, var ikke klar over at dette var et krav.*
- *Entreprenør - ikke tatt stilling til om aktiviteten skal behandles som anleggskontrakter eller tjenesteyting. Tilsvarende heller ikke tatt stilling til om beholdning skal behandles som prosjekter i arbeid eller som varebeholdning. Den innsendte skattemeldingen er ikke korrekt.*
- *Rullering av test av kontroll knyttet til særskilt risiko."*

Av revisors tilsvarende ved behandlingen av rapporten fra DnRs seneste kvalitetskontroll fremgår det at revisor skal ha iverksatt tiltak for å hindre gjentakelse av feil og mangler DnR påpekte

2. Revisjonsselskapets interne kvalitetskontrollsystem

Finanstilsynet har som ledd i tilsynet vurdert revisjonsselskapets interne kvalitetskontrollsystem, herunder retningslinjer og rutiner for å etterleve hvitvaskingsloven. Dette selv om DnR ikke rettet kritikk mot dette etter sin kvalitetskontroll.

Hvitvaskingslovens kapittel 6 har bestemmelser om behandlingen av personopplysninger og annen informasjon som rapporteringspliktige innhenter for å oppfylle sine forpliktelser etter hvitvaskingslovgivningen. Det stilles nærmere krav til både oppbevaring og sletting av informasjon, spesielt i hvitvaskingsloven § 30.

I henhold til retningslinjer og rutiner revisjonsselskapet fremla kan informasjon innhentet som ledd i kundekontroller mv. etter hvitvaskingsloven, være lagret både i revisjonsfil for det enkelte regnskapsår og i selskapets kundebehandlingssystem. For å medvirke til å sikre etterlevelse av krav til oppbevaring og sletting antar Finanstilsynet at slik informasjon bør oppbevares samlet og kun på ett sted. I tilsvaret opplyser revisjonsselskapet at denne informasjonen fremover bare vil bli lagret i kundebehandlingssystemet.

3. Finanstilsynets gjennomgang av revisjonsutførelsen

Finanstilsynet har som ledd i tilsynet vurdert om feil og mangler som DnR påpekte etter sin kontroll i 2019, er rettet opp. For kontrollen valgte Finanstilsynet ut fire oppdrag (A, B, C og D) hvor revisjonsberetningen var avgitt for regnskapsåret 2019. Manglene som er avdekket presenteres i det følgende.

3.1 Risikovurdering, angrepsvinkel og revisjonsplan

Finanstilsynet mener at revisors vurdering av sammenhenger mellom risiko og den interne kontroll hos oppdragsgiverne er mangelfull, jf. revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 315 punkt 25-30. Kontroller i systemer og rutiner, og som er relevante for revisjonen, er ikke tilstrekkelig beskrevet i revisjonsdokumentasjonen.

For kontrollerte oppdrag gjelder dette særlig på inntektsområdet for oppdrag A. Ordresystemet som benyttes, og det at kontant betaling ikke mottas, er med på å redusere risikoer for både bevisste og ubevisste feil. Ansatte og innleide honoreres helt eller delvis basert på fakturerbar inntekt. Det burde kommet tydeligere fram i revisjonsdokumentasjonen at rutinene medvirker til å sikre korrekte grunnlag for regnskapsføring.

3.2 Stikkprøver i revisjonen

Ved revisjonen av de utvalgte oppdragene var det benyttet stikkprøver. Etter Finanstilsynets syn er det ved flere tilfeller mangler i revisors begrunnelse for valgt utvalgsstørrelse, hvordan transaksjoner er valgt ut og at hele populasjonen dekkes av kontrollen. I tilfellene der revisor velger å basere utvalget på skjønnsmessige vurderinger må revisor vurdere og ta hensyn til om dette virker inn på populasjonen som kontrollen er representativ og har utsagnskraft for.

Finanstilsynet mener det er mangler ved måten stikkprøvene er utført på. Beskrivelse av populasjon som skal testes, og begrunnelser for utvalgsmetoder og stikkprøvestørrelser, har mangler. Det viser til revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 530 punkt 6-9.

3.3 Analytiske substanshandlinger

Analytiske substanshandlinger er benyttet ved revisjonen for to av de vurderte oppdragene. Når det benyttes analyse som substanshandling, skal revisor vurdere egnetheten av handlingen og påliteligheten av dataene som anvendes. Videre må det fastsettes en forventning til resultatene, i form av beløp eller forholdstall, og et akseptabelt avvik. Finanstilsynet påpekte i foreløpig tilsynsrapport mangler ved bruken av analyse som substanshandling for å innhente revisjonsbevis, blant annet fordi akseptabelt avvik ikke var tallfestet på oppdrag C.

I tilsvaret anfører revisjonsselskapet at det er fastsatt forventninger til analysene og at faktiske avvik er angitt. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig når revisor angir som forventning at det ventes en mindre økning fra forrige år. Denne forventningen må tallfestes. Finanstilsynet kan heller ikke se at

revisor har fastsatt et akseptabelt avvik og forklart hvilke kontroller som er utført for å komme frem til at avvikene er innenfor det akseptable.

Finanstilsynet mener derfor at underlaget for å bruke analyser som substanshandling er mangelfullt. Det vises til revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 330 punkt 18 og ISA 520 punkt 5.

3.4 Revisjonsbevis for andre driftskostnader

Revisor skal utforme og utføre revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene med det formål å innhente tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis, jf. revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 500 punkt 6.

For oppdrag C har revisor rullert stikkprøver for revisjon av andre driftskostnader. Dette har skjedd ved at ikke alle kontoer under denne regnskapsarten hvert år inngår i populasjonen som revisor har valgt stikkprøver fra. Samlet overstiger beløpene på disse kontoene revisors fastsatte vesentlighetsgrense, selv om beløpene per enkeltkonto er mindre enn revisors arbeidsvesentlighet. Finanstilsynet kan ikke se at revisor i nødvendig utstrekning hadde dekket disse kontoene med andre revisjonshandlinger. Revisor forklarte under tilsynet at måten stikkprøvene er foretatt på, som er nærmere omtale under punkt 3.2 ovenfor, var medvirkende til denne mangelen.

Finanstilsynet mener at revisor ikke har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis for andre driftskostnader i revisjonen av årsregnskapet for 2019 for oppdrag C.

3.5 Dokumentasjon

Revisors dokumentasjon for planleggingen av revisjonen og utførte kontroller, herunder ved bruk av analyse og stikkprøver, oppfyller ikke fullt ut kravene etter revisorloven. Det vises til kommentarer i rapportens punkt 3.1 om risikovurdering, angrepsvinkel og revisjonsplan, punkt 3.2 om bruk av stikkprøver og punkt 3.3 om bruk av analytiske substanshandlinger i revisjonen.

Finanstilsynet viser til revisorloven § 5-3 første ledd, om at revisor skal kunne dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført samt resultatet av revisjonen på en måte som er tilstrekkelig til å kunne underbygge og etterprøve revisors konklusjoner. Det vises også til revisorloven § 5-2 annet ledd, jf. ISA 230, spesielt punkt 8 bokstav a, og ISA 315 punkt 32.

4. Oppsummering

Finanstilsynets tilsyn har bakgrunn i innrapportering mottatt fra DnR etter avholdt kvalitetskontroll. DnR mener at resultatene av kvalitetskontrollene medførte at det kunne være grunnlag for å kalle tilbake oppdragsansvarlig revisors godkjenning som revisor. Tilsynet ble gjennomført for å vurdere om et slikt tilbakekall skal skje.

Finanstilsynet har også ved dette tilsynet avdekket svakheter og mangler i revisjonsutøvelsen. De er likevel ikke så alvorlige og mange at de tilsier tilbakekall av godkjenningen eller særskilt oppfølging fra Finanstilsynet nå. Etter DnRs kvalitetskontroller har revisor benyttet anledningen til å utbedre svakheter som ble påpekt da. Revisor har vist både vilje og evne til å innrette seg etter revisorlovens krav. I tilsvar til foreløpig tilsynsrapport bekrefter revisor at Finanstilsynets merknader etter tilsynet vil bli tatt hensyn til, og redegjør for flere tiltak som skal medvirke til dette.

Kvalitetsforbedring er en løpende prosess. Finanstilsynet forutsetter at svakheter og mangler påpekt her blir tatt hensyn til, og at arbeidet med ytterligere å øke kvaliteten på revisjonen fortsettes.

For Finanstilsynet

Anders Grini
senior tilsynsrådgiver

Jo-Kolbjørn Hamborg
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.